

Тамін Дніпра



Тожена
Коваленко



ГОМІН ДНІПРА

ВИБРАНІ

ПОЕЗІЇ

Дорогий читачу, живучи з юних літ у чужині, почуваюсь невід'ємною частиною української землі і свого народу.

Гомін Дніпра — це відлуння моєї душі — випускаю в світ з надією, що мої думки знайдуть притулок у твоєму серці та принесуть подих рідної землі й почуття гордості за приналежність до української нації.

А в т о р

BOZHENNA KOWALENKO

MURMUR OF THE DNIPRO

**SELECTED POEMS
IN
UKRAINIAN LANGUAGE**

Literary adviser Dmytro Chub
Cover design by George Himmelreich
c B. Kowalenko 1983

Wasył Symonenko Arts and Literary Club

Melbourne

1983

Australia

Боженна Коваленко

ГОМІН ДНІПРА

ВИБРАНІ ПОЕЗІЇ

Літературно-мистецький клуб ім. Василя Симоненка

Мельбурн

1983

Австралія

Літературний редактор — Дмитро Чуб

Обкладинка — Юрій Гіммельрайх

Авторські права застережені.

ISBN 0 9594367 2 3

Видавництво «Просвіта»

Printed by "Prosvita"



Г. Жованенко

ВІРШІ ЛЮБОВИ Й ТУГИ

« Як подих свіжого вітру з України » — так окреслюють читачі поезію Боженни Коваленко. Слухаючи її вірші на літературних вечорах, не один із присутніх буває зворушений до сліз. В чому ж таємниця поезій Боженни Коваленко, що так впливають на українців, особливо тих, які ще пам'ятають наш рідний край? Причина в тому, що вірші поетеси є ніжні, лірично-носталгічні, насичені щирою любов'ю до України. Одночасно вони легкі й милозвучні; не даром до кількох із них композитори вже створили музику, і вони розходяться по світі піснями. В її поезії знаходимо не лише тугу за батьківщиною, але й віру в краще майбутнє і глибокий патріотизм.

Одначе Боженна Коваленко не є поетесою, яка про являє свою любов до України лише словами: вона невтомно працює в своєму щоденному житті для добра українського народу як у ділянках літературній та громадській, так і на ниві рідного шкільництва — в цій, чи не найважливішій царині нашого буття на чужині.

Боженна Коваленко народилася й зросла в Києві, де закінчила середню освіту й продовжувала студії на фізико-математичному факультеті Київського університету до його закриття під час німецької окупації України. Одружившись, у 1943 році виїхала на Волинь. В кінці 1944 року дісталася до Німеччини, а в 1950 році емігрувала до Австралії, де спершу оселилася в Гіпсланді, Вікторія. З переїздом до Мельборну в 1959 році почала вчителювати в Рідній Школі ім. Лесі Українки в Нобл Парку. Від 1970 року працює в Літературно-мистецькому клубі ім. Василя Симоненка в Мельборні, є членом Об'єднання Українських Письменників «Слово» та з 1973 року членом Асоціації Українських Журналісток. Від 1973 року очолює від-

діл Союзу Українок в Нобл Парку, а з 1974 — є секретарем Української Центральної Шкільної Ради Австралії та членом редколегії «Інформативно-методичного листка», який видає УЦШР, як рівно ж працює в місцевому відділі Української Громади Вікторії. Від 1975 по 1978 рік була секретарем Радіокомітету та готувала українські програми для державного радіо.

Писати почала з 1965 року, а друкуватися від 1970; перше в місцевих часописах і журналі «Наше слово», а згодом у заокеанській пресі й журналах: «Нові дні», «Наш світ», «Нові обрії», «Овид», у збірці ОУП «Слово», в англійській збірці перекладачів Р. Моррісона «Українські поети в Австралії», в альманахах «Новий обрій» (поезія і проза), у збірці поезій «З-під евкаліптів», та статті в «Інформативно-методичному листку» і пресі.

Її репортаж «Візу отримано» був нагороджений на 13-му літературному конкурсі СФУЖО першою нагородою. Вірші, до яких скомпоновано музику, включають: «Туга», «Прощання» (Б. Жолкевича), «Не питай», «Клен» (Г. Корінь), «Чарівниця» (М. Дремлюга) та інші.

Спостерігаючи літературно-мистецький зріст поетеси й радіючи її осягами, бажаво їй багато успіхів і, щоб ця збірка була лише першою ластівкою дальшої творчости. Нехай «Гомін Дніпра» розходить ся по світі й нагадує українцям на еміграції про нашу далеку, але таку рідну й дорогу батьківщину.

Неван Грушецький

**ВІДЛУННЯ
СЕРЦЯ**



НАПИШИ МЕНІ ЛИСТ...

Напиши мені лист на сторінці безмежного степу,
Засиніє чебрець по лінійках доріг,
Напиши на блакитному аркуші рідного неба,
Де стежками доріг буйний вітер побіг...

Напиши мені лист на шматочку дніпрової кручі,
Розіллються слова, наче хвилі Дніпра,
Утоплю у них тугу, думи давні болючі,
І журба попливе за водою стара.

Напиши у листі про зелене у кучерях жито,
Зойк бандури і спів кобзаря, —
Загориться серпанком колишне усе пережите,
І засвітиться знову надії зоря.

Напиши мені лист на краєчку зернистої ниви,
Зашумлять в сторінках золотаві лани,
Напиши мені лист на краплині весняної зливи,
І веселкою в душу мою зазирни...

ДАРУНОК

Моя далека, вічнорвійна Русь,
Поля хлібів, немов дітей колише,
І де б мені блукать не довелось,
Мені Славута давнім щастям дише.

У нього набиралась я снаги,
Ним мріяла, верстаючи дороги,
Заквітчані чар-зіллям береги
Веселку кидали мені під ноги.

Її було до серця пригорну,
Як вперше знайдене, велике диво,
Як запах гіркомлосний полину,
Як пісню мрійнорадісну, щасливу.

Дарунок цей понесла у світи,
З гарячожовтим вогником ромена,
Щоб чужиною легше було йти,
Щоб дух Дніпра був завжди біля мене.



Мандруючи життям далеко,
Ми всі вертаємось назад
До стріх, де гніздяться лелеки,
Де квітне яблуневий сад.

Де затоплені дороги
Та млосний запах полину,
Де очі мамині вологі
Вкривають смутком далину.

Де верби заплітають коси
Над люстром гомінких річок,
Де дітлахами ми ще босі
Ступали свій непевний крок.

ГЕН ТАМ

Ген там, над води сивого Славути,
На крилах вітру лине серця спів, —
Мені ж бо вас ніколи не забути,
Отих далеких, рідних берегів.

Я Придніпров'я в чистім оксамиті,
Покинула ще на зорі життя,
Степи безкраї, росами обліті, —
До них уже немає вороття.

Мені весна дзвеніла на прощання,
В пахучу землю падали літа,
Самітньо, тихо, мов сумне зідхання,
Змінила літо осінь золота.

Де б не була: в Нью-Йорку чи в Парижі,
Куди б не кинув злої долі гнів,
Згадки цвітуть, мов незабудьки свіжі,
І мерехтять мільйонами вогнів.

Столице рідна, київські каштани, —
Пелюсток ніжний дотик до лиця,
(Хібащо серце битись перестане)
Вас пам'ятатиму аж до кінця.

І вас, луги, у квітті ромен-зілля,
Річок сріблясте плесо і озер,
Велич Карпат, Полісся і Поділля, —
Вас не замінить жодний хмародер!

СЛОВО

Лети, щире слово, крилатая пісне,
Тебе ж я навчила літати,
Лети в Україну, неначе навмисне,
Під стріху до кожної хати.

Народ приголубить, пригорне до серця,
Для нього ж пісні я співаю,
Про славу минулу козацького герця,
Про долю закутого краю.

Словами гаптую пісні я крилаті,
Бо слово — то мови окраса,
Лунало воно у гетьманів палаті,
В молитві неслося до Спаса.

У ньому почуєте зойк голосіння
І радість малого дитяти, —
Воно виростало з міцного насіння,
Нікому його не здолати.

Майбутнім століттям стає на сторожі,
Рікою у мову спливає,
Тернами лягає на душі ворожі,
В народі надію плекає.

Катують його, та воно невмируще,
Вогненне підноситься знову, —
Наш скарб найдорожчий, вічне, живуче, —
Народне надбання — СЛОВО!

ТУГА

Пам'ятаю: колись
Було щастя моїм,
Пам'ятаю: колись
Жартувала я з ним.

Я любила життя,
Повне радісних мрій,
І у вирі буття
Не втрачала надій.

Доля кинула в світ
До чужих берегів,
Як відірваний цвіт,
Що у вир полетів.

Так минали літа,
Обійшла чужину,
І тепер я не та,
Що була в давнину.

Не співаю пісні,
Сміх безжурний минув,
Не радію весні,
Серце жаль огорнув.

Бо ніде не знайшла
Батьківщину нову,
Бо чужая земля
Не заступить свою.

МРІЯ БІЛОКРИЛА

Крізь все життя, із року в рік,
Нас кличе мрія білокрила,
Йдемо за нею цілий вік,
Підносимо надій вітрила.

Неначе в морі корабель,
Простує мрія до причалу,
До тих омріяних земель,
Які лишили ми ще змалу.

Провадить нас у ті краї,
Де сяють зорі з небосхилу,
Ще б за життя впіймать її,
Чудову мрію білокрилу...

ДОЗВІЛЛЯ

Блукаю берегом морським,
У сяйві сонця хвиля грає,
Люблю я милуватись ним, —
Все гомонить воно й лякає.

Пірну в безодню водяну:
Голубить, ніжно пригортає,
Та це на мить, за мить одну
Піниста хвиля набігає.

Підхопить, наче на крило,
Несе, шумить, а я співаю, —
Десь тугу вітром занесло
І щастя розлилось безкрає.

ДОЛЯ

Я мріяла часто про сні
Крізь довгі ночі безсонні,
У долі просила весни, —
Вона мені сріблила скроні.

Як грізна знялася пора,
Усього не вміла збагнути,
У долі просила добра, —
Несла мені горе і скрути.

Я в неї просила квіток,
Вона клала терня під ноги,
Хотіла я рідних зірок, —
Вона простелила дороги.

Шляхами в чужій стороні
Не жебрала більше у долі, —
Вона в нагороду мені,
Життя дарувала на волі!

БІЛЯ ОКЕАНУ

Чудове море в надвечірній млі,
Коли скидає день стару сутану,
А місяць на крилатому коні
Золотить срібні гриви океану.

Потужно піднімає з глибини,
Мов язика, вали сріблястокосі,
І з шумом розбігаються вони, —
Зникають на піщаному укосі.

А я сиджу і слухаю той шум,
Що, наче казка, лине із безодні,
І птахом рветься рій шалених дум
Про рвійне вчора і нудне сьогодні.

НЕ ПИТАЙ

Не питай мене в кожному листі,
Що прислати мені в подарунок, —
Я люблю серця барви густі,
В сторінках я шукаю малюнок.

Тож на спомин мені принеси:
Полонини в зеленім намисті,
Позбирай всі краплини роси
У лапатім каштановім листі.

Принеси шепіт рідних тополь,
Мого вічно юного міста,
В чужині кострубатій дозволю
Оспівати красу його чисту.

Принеси мені запах ланів,
Що пашіють хлібами уліті,
Я з твоїх визирунків-листів
Складу пісню найкращу у світі!

ДИВО

Я прагнення серця гаряче
У пісню дзвінку переллю,
Надії на волю не втрачу,
Посію в глибоку ріллю.

Зігрію промінням любови,
Як літо заб'ється в саду,
На паростки ніжні шовкові,
Цілунком дощу припаду.

І виросте, може, як диво,
Усім збайдужілим отим,
Що йдуть чужиною зрадливо,
Окрилившись пір'ям чужим.

КЛЕН

Запитаю лапатого клена:
Чом забути його я не можу?
Чом його верховіття зелене
Мою спрагнену душу тривожить?

Запитаю, хай шумом барвистим,
Пригадає мені дні дитячі,
Як збирала, неначе намисто,
Я листки його жовтогарячі.

Полум'яні зірки — самоцвіти,
У книжках їх складала зимою,
Поки знову почав зеленіти
Світ весняний, облитий росою.

Запитаю лапатого клена,
Що гілля одягає у шати,
Юне серце забрав він у мене,
Чом тримає, не хоче віддати?

ФАНТАЗІЯ

Чом приходиш ночами до мене,
У життя неспокійне, шалене?
Чом не стукаєш тихо у двері,
А танцюєш на білім папері?

Я радію твоїй кожній з'яві,
Кожній думці привабній, цікавій,
Крізь мою листопадову осінь
Марю веснами юними й досі.

І збираю у серці, мов зорі,
Ті пісні, де і радість, і горе,
І карпатські мрійливі смереки,
І дніпрові причали далекі.

Ці коштовні поезії квіти,
Я з людьми буду завжди ділити,
А як світ я цей зовсім покину,
Посадить в головах лиш калину.

Зацвіте, забуває весною,
Грона рясно сипне наді мною,
Цвіт гарячий покотиться дзвінко,
Я до нього промовлю барвінком.

Заплетуся в калинові весни,
Поки слово безсмертне воскресне,
Й полетить благовісне, крилате,
Між живими у світ мандрувати.

Буде пісню співать солов'їну,
Прославлятиме в ній Україну,
Смуток серця оберне у жарти,
Щоб мені веселіше лежати.

А тим часом приходь все до мене,
Щире слово, палке і надхненне,
Поки в серці відкриті ще двері,
Витанцьовуй на білім папері.

МУЗИ

Чи знала я, що стрінуся з тобою,
В чужім краю, де евкаліптів цвіт?
Що тугу заплітатиму косою,
Що сиротою піде вона в світ?

Чи ж думала, що зблизимся знову,
Осяєш душу, наче волі міт,
Й летітиме моє крилате слово,
Як поривалося за юних літ?

Чи ж снила я тоді, ще молодою,
Що вік картатиму у чужині,
А поруч ти ходитимеш зі мною,
Окриливши смутні вигнання дні?

Товаришко, розраднице кохана,
В душі цвіте твого насіння квіт,
У серці гояться розпуки рани,
Поклін тобі земний, палкий привіт.

Не покидай, іди аж до розлуки,
Аж стихнуть струни в смуткові німім,
Тоді окрилюй слово моїх внуків
І насолоду дай тебе пізнати їм!

ЖИЛА ОКРАДЕНА...

Жила окрадена, була німа,
Життя минало в приятні з журбою,
А ти припав устами до чола, —
Защбетала пташкою дзвінкою.

Ти розірвав буття земного сить,
Воно так мало блага нам приносить,
Хоч кожна зустріч вітром прошумить,
Не змиють згадок ранні срібні роси.

Укриє тихий обрій ласки мла
І образи зворушливі докраю, —
Весна моя цілком не відцвіла,
Я квіт її для зустрічі збираю.

ВОГНИК

Пригадую вечір прозорий і синій,
Який лише може зродити весна,
У місячнім сьйві, мені ще й донині,
Ввижаєшся, люба, приходиш у снах.

У квітті бузковім, по травах шовкових,
Наш шлях простелився в незнане життя,
Шептали нам казку зелені діброви
Про чари кохання і мрії збуття.

Весна прошуміла, за нею і літо
Майнуло, мов вітер з далеких степів,
І осінь холодна, у злоті сповита,
Покрилась габою пухнастих снігів.

По срібних заметах, крізь зим хуртовину,
Стелила нам доля розлуки мости,
Без слова прощання тебе я, єдину,
Утратив навіки й не можу знайти.

Вертаються весни і квітнуть лугами,
Вертається птаство з далеких доріг,
Прилинь, моя пташко, для тебе роками
Я вогник кохання у серці зберіг.

НЕ РОЗЧАРУЙ...

На зміну ночі прийде біла рань,
Вогонь погасне спалених бажань,
Розвіє сміток вічного шукання,
Твоєї зустрічі, твого кохання.

Воно мене стежками обмина,
Чому ж не скаже, в чім моя вина?
Упали поміж нас вагання грати,
Та сумніви я в силі подолати,

Йому назустріч поспішу сама,
Коли ж у серці ще його нема,
А я прийду з молитвою благаання,
Не розчаруй душевні сподівання.

ПРИЗНАННЯ

Від матері, неначе від природи,
Від матері, неначе від землі,
Ми дістаєм у вічний спадок вроду
І радощі великі і малі.

Коли ж нас виганяє чорна днина
В життєві мандри, у чужі світи,
За нами йде життя її зернина
І промінь молодої теплоти.

А як з дороги скрутим ненароком,
Заблудим часом на своїй путі,
Її любов всесильна і глибока,
Нас на стежки виводить некруті.

Не раз в житті спіткнешся мимволі,
Та вибачиш утомленим ногам,
Лише забуті материнські болі
Ніхто не в силі вибачити нам.

ЧУЖИНІ

О вітре мій! Земляче чорнобривий,
Прилинь на чужину і принеси
Кленовий шепіт рідної діброви
І подих голосіївських лісів.

Хай з'являться навіяні тобою
Дніпро і гай, і провесни мої,
Тож там, колись, ще зовсім молодою,
Безмежно полюбила ті краї.

О чужино! Любить тебе не можу,
Краса твоя, немов зів'яла віть,
Велика ти, та місця не знаходжу,
Добробут, а так тяжко в ньому жить.

Усе в тобі тут серцю протилежне:
Сміх кукабари і небес блакить,
Бо хто уперше полюбив безмежно,
Удруге так не зможе полюбить.

ДОРОГАМИ МРІЙ

Вітер кинув мої мрії зоряні
У тенета далеких доріг,
І летять вони бурями зморені,
Наче гонить їх долі батіг.

Тож ступай обережно дорогами,
Не топчи життя скарби тривкі,
Нехай квітнуть стежками убогими,
Серця мрії — весняні бруньки.

Я не знаю, чи ще колись стрінемось,
Чи відчуєм ще гру серця струн,
Чи на хвилях тих мрій ще опинимось,
Чи затих вже навіки бурун?...

Ну і що ж, як і вернуть потоптані,
У безсиллі з завіїв-страждань,
Далі житимуть в серці поховані,
Вічні свідки душевних змагань.

ЩЕ РАЗ...

В чужині кожний мріє із нас,
Хоч один, хоч єдиний ще раз,
Повернутись з-за моря туди,
Де лишили ми юні сліди...
І коли доведеться мені,
До степів, де сухі полині,
З чужини, із далеких доріг,
Повернутись на рідний поріг, —
Зазирну у знайоме вікно,
Що сумує за мною давно,
З тої першої в квітті весни,
Коли снились рожевії сни,
Коли мрії цвіли, наче сад,
І чого не вернути назад...
Стала іншою наша земля,
Віють тугою сиві поля,
Серед тиші померлих століть
Лише ватра надії горить...
А коли доведеться і вам
Уклонитись святим берегам,
Не шукайте осяяних веж,
Не минайте здичавілих стеж,
Не звертайте із рівних доріг,
Не лякайтесь і надто крутих, —
Той життя не впізнає сповна,
Хто дороги стрімкі обмина.

ГЕЙ ДОРОГИ...

Гей, дороги, дороги далекі,
Завели ви мене в чужину,
Навздогін нам шуміли смереки,
Поділяли ми долю одну...

Простяглися у сині простори,
Біжите по безмежній землі,
Розтинаєте хвилі на морі,
І зникаєте в сірій імлі.

Вам вклоняюсь дороги далекі,
І вузьенькі доріжки бічні,
Заведіть мене в край, де лелеки
Повертають до гнізд навесні.

Вас благаю, візьміть із собою,
В Україну мене заведіть,
Як лоза усіха без напою,
Так без неї не можу я жить.

ЛЕТИ МОЯ ПІСНЕ...

Лети, моя пісне, як сокіл за хмари,
І мрії крилаті неси всі туди,
Де вільно гуляють таємні чари,
Де вітер могутній не знає журби.

Лети, моя пісне, за синяву моря,
Вершинами гір до широких степів,
У київське любе привілля просторе,
В обійми квітучих столичних садів.

Лети, моя пісне, над кручі дніпрові,
Де воля колишня лишила сліди,
На хвилі грайливі, на трави шовкові,
Надії дощем золотим упади.

Лети, моя пісне, серпанком чудовим,
Осяй поневолену землю мою
І влийся міцною краплиною крові,
Що сили гартує в нерівнім бою.

ЧАРІВНИЦЯ

(П і с н я)

Вітер трави колисав,
Стрічку в косу заплітав,
Доглядала зірка ясна,
Виростало дівча красне, —
Очі сині волошкові,
А над ними чорні брови,
Як музики лиш почую —
Закаблуків не шкодую.

Приспів: Отака я чарівниця,
Наддніпрянка білолиця,
Уважайте парубки,
Зачарую залюбки!

Є у мене таємниця:
В нічку темну мені сниться,
Як не Гриць, то Степан,
Ще й рудий сусід Іван...
Як танцюю із Степаном,
Заглядаю за Іваном,
Гриця ж я не зачіпаю,
Про запас його тримаю.

Приспів: Отака я чарівниця,
Наддніпрянка білолиця,
Уважайте парубки,
Зачарую залюбки!

Не займаю я ніколи
Кучерявого Миколи,
Він підкрутить чорні вуса,
Удаю, що не дивлюся,
А, як пісню заспіває,
Серце жаром огортає,
Я ж до нього пригорнуся,
Щоб не бачила матуся!

Приспів: Отака я чарівниця,
Наддніпрянка білолиця,
Не жартуйте парубки,
Причарую залюбки!

ІЛЮЗІЯ

Куди не їду я, куди не йду,
Куди лишень не кину оком ситим,
Країну, цю обсмалену й нудну
Не в силі розгадати й полюбити.

Як покохати річки каламуть,
Чи регіт птаха в евкалиптах сивих?
Коли у серці спомини живуть:
Кришталь річок, пташині переспіви.

Коли ж, випадком, на своїй путі
Оазу з верб або смерек зустріну,
Неначе долі скарби золоті,
В них впізнаю далеку Україну.

Ілюзія, — хтось скаже, — може й так!
Струмок надій пробуджує щоразу, —
Я чужиною, наче вільний птах,
Іду життям у пошуках оази.

ЩЕ ОДНА ВЕСНА

Я вічну тугу виллю на папері,
У забуття піде життя тягар:
Журба і сміток, думи невеселі, —
За вітром кину жалю перегар.

Я долі неблаганній і жорстокій,
Назавжди хижі крила підітну,
Лише тоді пізнає серце спокій,
Зустріне радо ще одну весну.

І промінь сонця щедро гляне в очі,
Теплом зігріє душу скам'янілу,
Струмком гарячим щастя заклекоче,
Вином п'янким розіллється по тілу.

Стоцвітом зацвіте весна колишня,
Весна, яка віками не цвіла,
Неначе за вікном розквітне вишня,
Ота, що ще у квітті не була.

Цвістиме крізь заграви і руїни,
В обіймах вітру, сонця і тепла,
Містами гомінкими України,
По берегах Славутича-Дніпра!

КВІТКА

Її в траві ніхто не помічав,
До неї не тягнулися долоні,
Росла в полоні здичавілих трав,
Вбиралася у пелюстки червоні.

Стелила лугом бурштиновий мед,
Як день прийшов із оксамиту ночі,
Під брязкіт лез хилився очерет,
Упала від коси в красі дівочій.

І світ побачив, що вона жила,
Хотів сцілить підкошене стебельце,
Чого ж не помічав, як ще жила,
Як вабила і дарувала серце!

МРІЯ

По смерті жить не перестану,
Зійду волошкою у житі,
З жагою вип'ю пахи лану,
Дощами літніми облиті.

Або дзвінком яскравосинім
Сходитиму щороку в гаю,
Дзвонитиму по всій країні, —
Минуле славне нагадаю.

Обпершись на міцну стеблину,
Очима повними блакиті,
Дивитимусь на Україну,
На дні мої там не дожиті.

БЛИЗНЯТА

Хто живе і любить, той і тугу знає,
З щирого кохання родиться вона,
Як палке кохання серце подолає,
Так безмежна туга душу огорта.

Бо любов і туга — це життя близнята:
Впарі виростають і упарі йдуть,
Поодинці кожна, мов верба розтята:
Усихає корінь і гілляччя мруть.

МОРЕ

Величний свідок вікових стихій,
Свавільно розкидаєш срібні хвилі,
І гонишся до берегів мерщій,
Щоб збити їх ущерть на перли білі.

Хвилюєшся, пінисте, синьооке,
Лютує сила у твоїм безкрайю,
Лякаєш часом, хиже та жорстоке,
І маниш, наче шепіт водограю.

ПОДОРОЖНЄ

Минула подорож, втекла зрадливим птахом,
Сьогодні вже здається давнім сном,
Лиш туга гнізда в'є під австралійським дахом,
Шепоче згадки під моїм вікном.

Про річок синяву, весняні блискавиці,
Про білосніжність саду навесні,
Незламний волі дух, що у серцях ятриться,
Про рідну землю у ворожому ярмі.

Не вірте тим, що, повернувшись з України
Із усміхом лукавим на устах
Верзуть по закутках про величезні зміни
У селах і окрадених містах.

ЗУСТРІНЕТЕ ВИ ЇХ...

Зустрінете ви їх повсюди,
Впізнаєте уже здаля:
Амбітні, дрібничкові люди,
Якими всяна земля.

Їх розум не летить далеко,
В житті у них нема турбот,
У груди б'ються, так про око,
Мовляв, я також патріот.

Все для промов знаходять теми
І критики цілі міхи,
Не здатні вирішати проблеми,
Лише вишукують гріхи.

Для них нема авторитетів,
Найважливіше власне «я»,
Хоч кличуть їх до комітетів,
Так їхня «скромність» відмовля.

Проблема молоді їх мучить,
Та праця їм не до лиця, —
Словами розгортають кручі,
А не торкнуться й камінця.

Народжені лиш промовляти,
Коментувати те і це,
Аби на кусники потяти
Ще не знесене яйце.

Давно вже вас усі пізнали,
Самозакохані людиці!
Спинаєтесь на п'єдестали,
А сходите на манівці.

Тож не ховайтесь за куртини
Гнучких патріотичних слів,
Зійдіть з уявної вершини
Громадської думки творців,

Облиште репліки зухвалі,
Амбітність в жертву принесіть,
І для підтримання моралі —
Свій хист на ділі покажіть!

МОДЕРНІСТАМ

Ви радите доріг нових шукати,
Пірнути у буденність суєти,
Рядки пусті віршовані складати
І ними осягнути висоти.

Таких поетів, модних, є чимало,
Колишні рими їм тепер гидкі,
А я пишу, як серце підказало,
Римовані нехитрії рядки.

Хорей і ямб люблю, як юну мрію.
І не шукаю модних рим нових,
А, як вони в душі моїй дозріють,
Не стану відмовлятися й від них.

Не проти я модерного вживання
Нового слова, що дає порив,
Лише, даруйте, не до відкидання
Усього, що народ мій сотворив,

Що шлях в життя, торуючи віками,
Поборював щоденну темноту,
Щоб змісту суть ми сіяли рядками,
Щоби складали пісню непусту.

ЯКЩО КОЛИСЬ...

Якщо колись повернеш восени
До тих борів, де хвої гомін,
У затишку розлогої сосни,
Почуєш, наче тихий стогін...

То плачу я, то серця мого крик,
Той стогін тихий між гілками,
Прислухайся, до нього ти вже звик,
Він там посіяний віками...

Де юнь моя із сміху і плачу,
Сплива бурхливою водою,
Туди думками часто я лечу,
Щоб ще зустрітися з тобою...

СОЮЗЯНКАМ

(У 25-ліття СУ Австралії)

Не вам, що кидали батьків,
Нажив шукаючи й пригоди,
Гордують вами всі народи,
Для вас немає в мене слів.

А тим, що залишали дім
Не з власної — чужої волі,
Що примхою лихої долі
Не житимуть в краю своїм.

Жінкам, що в розквіті весни,
Серця гартовані, здорові,
І дар великої любови,
У світ далекий понесли.

Той дар ніколи не зітре:
Ні час, ні горе, ні розлука,
Любов гартована у мұках
Ніколи в душах не помре.

Жінкам, що дочкам і синам
Влили в серця свою посвяту, —
Криваві іскри Листопаду
Не подарують ворогам.

Плекайте ж стебла молоді,
Хай не зражають дрібні чвари;
Впадуть дощем осінні хмари, —
Всміхнеться щастя у біді.

І змиє куряву з доріг,
А стебла поростуть бруньками, —
Шляхи, прокладені жінками,
На рідний поведуть поріг.

МОЛОДІ

На вас, юначки й юнаки,
Лежать сподіванки-надії,
Несіть же задуми палкі
Крізь бурі у віків завії.

У вас горить юнкий запал,
Ще серцю незнайомі будні,
На вас надіється загал,
Від вас залежать дні майбутні.

Не забувайте ні на мить
Минуле вашого народу,
Край предків щиро полюбіть,
Боріться за його свободу.

Тримайте гордо волі стяг,
Пильнуйте, як зіницю ока,
Він славою батьків просяк
В походах і боях жорстоких.

І мову, чисту, як кришталь,
Народу нашого скарбницю,
Гартуйте, наче зброї сталь,
Що у міцних руках іскриться.

Нехай шаліють вороги,
А ви підносьте на вершини,
Щоб гомоніла навкруги
Співуча мова України!

ЗЕРНО ШЛЯХЕТНОЇ РОСЛИНИ

(До 25-ліття СФУЖО)

У завірюсі буревійних днів,
Коли земля від вибухів стогнала,
А битий шлях пожежами чорнів —
Гуляла краєм дикая навала.

Ви залишили рідний дім батьків,
І землю залишили світанкову,
Не знали, що таємний шлях стелив
Оману мрій, журбу й життя обнову.

Розкидані по закутках земних,
Немов зерно шляхетної рослини,
Ретельно берегли в серцях своїх
Всі заповіді рідної країни.

Зернята ті, родючі та гінкі,
На чужині пустили парость дужу,
Її плекали ніжністю жінки,
І поросла бруньками ваша СФУЖО.

Свідомо прокладаючи свій шлях,
Минуло в праці понад чверть століття,
Ви крону розгалужену в світах,
Розкинули сьогодні буйновіттям.

І кожної весни вона росте
На славу обездоленому краю,
Бо у серцях несете ви оте,
Що в світі цим ніколи не вмирає!

ЗАМІСТЬ КВІТІВ...

(У 20-ліття школи ім. Л. Українки в
Нобл Парку, Австралія)

Хвилинами життя повз нас пливе,
Чолом лягає борозна сувора,
А в пам'яті усе таке живе,
Пережили неначе все це вчора.

Неначе вчора кинуті на шлях,
Упертістю змагаючи утому,
На австралійських тихих берегах
Знайшли притулок прагненню своєму.

Шумів листвою евкалиптів ліс,
І линув кукабари сміх лукавий,
Над скарбами, що за плечима ніс
Колись нащадок вільної держави.

Літа минали в денному труді,
Де ліс шумів, сади укрились квітом,
Затихли кукабари молоді,
А слово залунало там привітом.

Луною понеслося крізь туман,
Євшаном рідним зацвіло довкола,
І дітям, кинутим за океан,
Відкрила двері українська школа.

Мов бризки сонця в темінь кам'яну,
Знання вливає у дитячі душі,
Викорчує коріння бур'яну,
Пробуджує серця шорсткі, байдужі.

Лиш горстка відданих учителів,
Поєднаних метою і терпінням,
І з вірою у вільний серця спів,
Навчають нині третє покоління.

Той бідний, що без жодної мети
Вита самотньо у хмарах синіх, —
Найлегше подолати й перейти
Лише гуртом бойовища пустині.

Тож вчіте внуків, дочок і синів,
Про шум смерек і білосніжність саду,
Про Київ-красень і Дніпро, і Львів,
І про поляглі жертви Листопаду.

Народню сагу розкажіть ви їм,
Незламний дух Плющів і Валентинів,
І стане легше, легше вам самим,
І легшим стане сум по Батьківщині.

Зведе угору брунькувату віть
Міцне зерно, посіяне учора,
Щоб завтра ще пишніше зеленить,
Пускати паростки все вище вгору.

За скарб великий, що крізь двадцять літ
Ви дарували українським дітям,
Рядків оцих римованих привіт,
Прийміть, як дар від мене, замість квітів.

ДРУЗЯМ

(Т. і М. Сліпецьким)

Із Самбору рушав в похід,
(Тоді серця жили завзяттям),
Прийшов наказ іти на Схід,
Щоб розпалити й там багаття.

І він пішов погожим днем,
Навпроти жаху і сваволі, —
В народі кажуть, що й конем
Своєї не об'їдеш долі.

Отам у пахощах садів,
В Кривому Розі біля хати,
Дівча вродливе він зустрів —
Пішли обоє мандрувати

В краї далекі та чужі,
Усе лишивши у хатині,
Лише сховали у душі
Любов — присягу Україні.

І йдуть отак, рука в руці,
Працюючи вже безліч років,
Переступають камінці,
Та не спиняють своїх кроків.

Свою бо знаючи мету,
Несуть між нарід рідне слово,
Ростять громаду молоду,
Пильнують, щоб не вмерла мова.

Таких, як ви, дочок, синів,
Не часто родить наша ненька,
В душі лунає предків спів,
А рідний край живе в серденьку.

Нехай успішний буде шлях,
І щастя хай несе вам доля,
Щоб мрія здійснилась в роках,
Щоб привела до свого поля.

Хоч буде досить тяжких втрат,
Та, вірте, прийде ще година —
Підніме голову наш брат
І усміхнеться Україна!

**МОЇЙ
ЗЕМЛІ**



МОЇЙ ЗЕМЛІ

Давно чужиною блукаю,
Та все мене тягне туди,
В стеги українські безкраї,
Де юність сховала сліди.

Де весни цвітуть волошкові
Щороку в житах запашних,
Де вітер колише діброви,
Співаючи пісню для них.

Танок там веде завірюха,
Як стогне у люті зима
І шибку малює, пустаха,
Неначе маляр, жартома.

Все мрію про край Придніпровий,
Про гай у вечірній імлі,
Про кручі високі дніпрові,
Про грудку моєї землі.

ЛЮБЛЮ ІІ

Люблю її, прекрасну Батьківщину,
Люблю її у щасті чи в біді,
Люблю її всім серцем, голубину,
Веселую і скорбную в журбі.

Люблю її розлогії левади,
Степів безкраїх рвійну широчінь,
Дніпра-Славути мерехтливі води,
Карпатську неосяжну височінь.

Люблю її ліси й гаї зелені,
І вітру тихий шелест у гілках,
Пісні весняні, ніжні, солов'їні,
Розквітлі перші проліски в борах.

Люблю її міста і рідні села,
Біленьких хат нескінчені рядки,
Навколо них завітчані, веселі,
Немов вінок, вишневі садки.

ПРОСТИ

Я жити можу й тут, немов би народилась
На цій землі, хоч у юрбі іду сама,
Та тільки на Дніпро я ще не надивилась,
Дорогу з чужини завіяла зима.

Встають усе ще береги його і коси,
І синява води у думці чи у сні,
Ще змалку слухала я лемент стоголосий,
Що хвилями гуляв на березі й на дні.

Прости мені, мій рідний Придніпровий краю,
Що подалась туди, де й дідько не ходив,
Що раювала там у radoщах без раю,
Що див шукала, не пізнавши твоїх див.

І скільки б я ще не блукала чужиною,
Чекатиму усе на ту блаженну мить,
Щоб знову, по одлизі, стрінутись з тобою,
І прощення у тебе гідно попросить.

ПРОЩАННЯ

Краю милий, тихі ріки,
Покидаю вас навіки,
Помандрую в світ далекий,
Мов до вирію лелеки.

Не спіши ховатись, сонце,
Промінь кинь в моє віконце,
Почекай одну хвилину,
Озирнусь на Батьківщину.

Прощавай, Дніпро і кручі,
Заберу думки пекучі,
Серцем з вами завжди буду,
Землю рідну не забуду.

Як знайду стеблину долі,
Посаджу в чужому полі,
І догляну, як дитину,
Якщо з туги не загину.

КИЇВ

Місто слави й пісень,
Місто мрій, сподівань,
Чару повне удень
І у росах світань.

Місто сонця й краси,
Місто пишних садів,
Славу предків неси
У майбутність віків.

Місто Кия-братів,
Злотоверхих дзвіниць,
Хуртовина віків
Не здола твою міць.

Тут кохання прийшло,
Зацвіло, наче мак,
Залишилось воно
В придніпрових садах.

Не судилось мені
Жити на рідній землі,
Келих збивсь сироті
Ще в літа молоді.

Місто предків-князів,
Рідні схили Дніпра,
До кінця моїх днів
Пам'ятатиму я...

НЕСКОРЕНИМ

Народе мій, скалічений, закутий,
(Хай чують усі закутки земні),
Нескорений ти ще і незабутий, —
Живу в тобі і ти живеш в мені.

Ти краю дав Строкатих і Морозів,
Незламаних тортурами синів,
Ряди Світличних, Горських, Чорноволів, —
Відвагою їх душі запалив.

Вони ідуть безсмертні на Голготу
Зі смолоскипом правди на устах,
Несуть священну волі позолоту
В скривавлених, нескорених серцях.

Не знищать їх комуні блискавиці,
Не заніміють в зашморгу петлі,
Вони ще йтимуть вільні, яснолиці,
По кров'ю зрошеній своїй землі!

ЖІНКАМ УКРАЇНИ

Вони пройшли крізь хуртовину ночі,
Крізь воен дим і попіл канонад,
Відважні, горді постаті жіночі,
В страху не оглядалися назад.

Найкращий цвіт розп'ятого народу —
Жіноцтво української землі —
На страту йшли за правду у негоду,
З погордою на ясному чолі.

Готові до рішучого двобою, —
Їх не лякали табори страхіть,
Окрилені ідеєю святою:
Життям за волю краю заплатить.

Ідуть ще й нині лавами безсмертних,
Встають наперекір шалених бур,
Грядуть новітні героїні-жертви
З ім'ям Строкатих, Горських, Шабатур!

ЗНАМЕННІ ДНІ

Давно затихли сурми похідні,
Давно святині поросли травною,
Лише Богдан на огирі-коні
У бій незмінно кличе булавою.

І спогадом окрилені святим,
Про дні знаменні: перемоги й слави,
Ми в січні зір звертаємо на тих,
Що Батьківщині волю здобували.

На тих безсмертних нації синів,
Що не щадили ні життя, ні сили,
І героїнь-жінок, що у борні
Своїм життям народові служили.

Що йшли звитяжно крізь бойовищ шал,
Ідеєю поєднані у лави, —
В столицю принесли Універсал
На хоругвах завершеної слави.

У громах рейдів не скінчився шлях, —
Відважні, всіми знані й безіменні,
Їх дух веде нас по чужих світах,
Живе в народі, як клейнод священний.

Коли ж заграють сурми знову в бій
Та кинуть клич новий новітній зміні,
Вберуть цивільні сивий однострій,
Щоб волі стяг здобути Україні.

І залунає краєм Лаври дзвін,
Його підхопить Юр, свята Софія,
Нестимуть вістку про великий чин,
Про здійснення предвічної надії.

Та пам'ятаймо, що лише тоді,
Коли зіллємось у єдину лаву,
Метою зрілі, духом молоді,
Відновимо соборну Державу!

КИЇВСЬКЕ МОРЕ

Повз кручі Славути, до шлюзів угору,
Сльозами народу наповнене море,
Черпнула водиці, в село завітала,
А серце, мов криця, журба огортала.

За тебе, єдиний зів'ялий розмаю, —
Коханий мій, рідний, скалічений краю.
Питала шлях битий, у поля, у ниви:
Чому ж то народ мій сумний, нещасливий?

Та поле мовчало, стерня ж не говорить,
А нива лежала утоплена в морі,
Лиш вітер із степу осушував роси,
У грізному гніві кричав стоголосо:

Загачені ріки, залиті оселі,
Покинуті хати стоять невеселі,
Украдене щастя, відібрана воля,
Потоптана гідність, окрадена доля...

Дідівські надбання та скарби народу,
Людські сподівання пішли всі під воду,
Стихія ковтнула і знаку немає
Про славне минуле степів тих безкраїх.

Зненацька почула, мов шепіт безсилий,
З дна моря стогнали козацькі могили,
Затихло по хвилі, не тямив спокою, —
Кресав вітер іскри стернею сухою.

Дніпром через шлюзи пливіте у море,
Колишуть там хвилі щоденне горе,
Та гляньте на воду і шапку зніміте,
Бо Київське море могилами вкрите.

МАТИ

Лише коротеньке слово,
А в ньому життя глибина —
Без нього загинула б мова,
Ніколи не квітла б весна.

Немає на світі людини,
Що може її заступить,
Усіх від лихої години
Хотіла б вона захистить.

Степами ляга колискова,
Як мати колише дитя,
Шепоче в задумі діброва
Про тайну нового життя.

Дитячко своє ще в колиці
Навчає край рідний любить,
А мову сплітає по нитці
У казку минулих століть.

Син виросте їй, наче сокіл,
Нащадок страшних лихоліть,
Сягнула б до неба високо,
Щоб зорі йому прихилить.

Походом іде у заграви,
Державу іде боронить,
А мати пригорне ласкаво,
Зрадлива сльоза побіжить.

В журбі терпеливо чекає,
І долю його поділя,
Душею ж вона уже знає,
Що сина забрала земля.

Не плаче, хоч серце ридає,
Лиш в небо молитва летить,
Бо поки ще мати жива є —
І син її буде все жить.

СТОЛИЦІ

(До 2000-ліття Києва)

Незримо час із посивілих далей
Відлічує покорені віки,
І вписує в історії скрижалі
Чинів великих срібні сторінки.

Вже блиск ночей скотив громи над нами,
Та бурі нас не знищили лихі, —
У давнину вертаємось думками,
Де свій початок вивели шляхи.

Де йшла відважно Ігоря дружина
І славою вкривала стольний град,
Де з нетрів днів прокладена стежина
Повз спалах помст і галас зрад...

Де над Дніпром Великий Володимир
Правицею уперше хрест підніс,
Де рідний гомін струнами гучними
Хвилює синю гладь дніпрових плес.

Де серед міст незмірено-широких,
Прославлених віками городів,
Пишається красуня ясноока,
Столиця горда вільних русинів.

Це наш предавній нескоримий Київ, —
Злотоголовий лицарю століть —
Крізь нього слався дикий шлях Батиїв,
Та він стократ оновлений стоїть.

І хоч мовчать зруйновані святині,
Не чути мови рідної ніде,
Вона живе, як дух живий в людині,
Із темряви до світла нас веде.

А там, де починається Хрещатик,
Суворі дні дзвенять, немов шаблі,
Підносить меч окрадений нащадок,
Щоб волі стяг пронести по землі.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ

Привітаймо з Різдвом Христовим,
Привітаймо братів з чужини,
Волі й світла в краю світанковім
Дочекають ще дочки й сини.

Хай зітруться безкраї простори,
Що між нами, мов мла, простяглись,
Наша думка витає за морем,
Де разом святкували колись.

Ясна зірка в вечірньому небі,
Спалахне й миготітиме всім,
У хвилину, коли в Вифлеємі
Світ побачив Всевишнього Син.

І простягнуться руки до неба
У молитві палкій до Христа:
За народ у в'язниці й за тебе,
Батьківщино кохана свята!

У НІЧ ЧУДОТВОРНУ

Ранок в затишку лісу приліг,
З днем прозорим веде поєдинок,
А різдвяний Свят-вечір з доріг
Сріблить хвою розлогих ялинок.

Мерехтять передсвітні вогні,
Грають сріблом зірки-самоцвіти,
І надії снують осяйні:
В Україні Свят-вечір зустріти.

Хай це мрія, надія сама,
(Цвіт коштовний ніколи не в'яне)
І чужинна чаклунка-зима
Не зітре сподівання різдвяні...

Кучерявиться згадка стара
Із степів у світи невідомі,
Чужиною з-над кручі Дніпра
Лине пісня почата ще вдома...

Гріють душу колядки слова,
Призабуті всміхаються лиця...
Нерозлучні ми в свято Різдва,
Краю любий, кохана столице!

ПРОРОКОВІ

Пророче наш, у смуткові сповитий,
Над кручею дніпровою стоїш,
І дивишся, як кат несамовитий,
Грабує твою землю, як раніш.

Ту землю, що колись любов'ю сина,
Оспівував в поемах і піснях,
Тяжкі страждання Неньки-України
Укрили муками тернистий шлях.

Тим шляхом вперто йшов співець чудовий,
Немов мечем, озброївшись пером,
Твоє пророче невмируще слово
Століттями бринітиме кругом.

Літа минуть, й віки ще посивіють,
Ми не заснем: Ти націю збудив,
Нехай у Каневі останки тліють —
Кобзарю наш, себе Ти пережив!

Веди вперед, Ти розум всенародній,
Не дай приспати всі наруги, гнів...
Ти житимеш в родині «новій вольній»,
У вільному краю серед братів!

У 50-ті РОКОВИНИ

В країні Володимира Святого
Здригнулась площа славної столиці,
Кругом обличчя всміхнені святково,
В молитві руки в небо простяглися.

Як панна у оздобленій обнові,
У сяйві золота Свята Софія,
І ллється дзвін в простори мережкові, —
Народу здійснилась предвічна мрія.

Відгомін дзвону чуємо й сьогодні,
У злоті п'ятдесяті роковини,
І піснею звучать слова славетні:
Автокефалія церквам України!

Тож пам'ятаймо про любов братерську,
Єднаймося духом і молимося щиро
За церкву Православну українську,
За всіх поляглих за Христову Віру.

ЛЕСІ

Багатогранна, як саме життя,
Слова у крицю обертала,
Палку любов, найкращі почуття,
Країні рідній дарувала.

На кожному перехресті чужини
Бриніла пісня журавлина,
У ній цвіли волошками сади, —
В ярмі стогнала Україна.

Свій сміток не топила у сльозах,
Назустріч йшла життєвим зливам,
Палав вогонь у лагідних очах,
В нещасті все була щаслива.

Як живлячий струмок між камінців,
Будила душі збайдужілі,
Могутній, неповторний серця спів
До бою кликав, вів до цілі.

Життя погасло, як вечірня тінь,
Як зірка гасне перед ранком,
У пам'яті майбутніх поколінь
Повік зоритимеш серпанком.

ВОСКРЕСНИЙ ДЗВІН

Розплів осінній день косу рюсяву,
Зірками миготить велична даль небес,
Ховають роси ніжне срібло в трави,
А скрізь лунає радісне: «Христос Воскрес!»

Христос Воскрес! Відкрито щастя браму!
Молитвою сягає в зоряну блакить,
Воскресний дзвін несеться мрій садами,
На крилах вітру білим голубом летить.

Сягне й туди, за хвилі океану,
І птахом затріпоче в гомоні дібров,
Осяє землю прадідів кохану,
Бо в нас усіх тече одної неньки кров.

І позбирає вітер рос перлини,
Багряним квітом спалахнуть верхи беріз,
У квітті тім воскресне Україна,
Як і Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

ЗА СЕЛОМ

За селом насипана могила,
Між ланів протоптана тропа,
Там калину дівчина садила,
Не діждавшись милого з УПА.

А вдова тополю посадила, —
У змаганнях чоловік поліг,
Все до неї плакати ходила,
Коли танув в полі перший сніг.

Ясени садила стара мати, —
Втратила синів вона обох,
Україну-Матір визволяти
У стрільці пішли вони удвох.

Сирота берези доглядала, —
У боях загинув весь загін, —
Батька свого зовсім я не знала,
Тільки часто в снах з'являвся він.

І шумлять дерева, п'ючи роси,
А над ними все пливуть літа,
Їх зимою сковують морози,
А весна їх гріє золота...

Так стоять сторожею стрункою,
Мов живі: батьки, брати, сини,
В них усі загинулі герої
Молодіють кожної весни!

КВІТКА ДОБИ

(Пам'яті Алли Горської)

До столиці веде битий шлях,
Де сміливих мистців лише горстка,
Там зросла у байдужих тернах
Пишна квітка доби — Алла Горська.

Розкопавши коріння страждань,
Віднайшла в них свою Україну,
Йшла дорогою правди й змагань,
Боронила ідею єдину.

Не любила гладеньких доріг,
Найстрімкіші собі вибирала,
Не зважала, як ворог стеріг,
Не за себе, за інших страждала.

То не ворон в степу голосив,
І не хмара все небо затьмила,
То пронісся країною гнів,
Туга місто скувала безсиле.

Сонця промінь упав у ріку,
Свище вітер над Бабиним Яром,
Долю краю ділила гірку, —
Впала в руки і Ти яничарам.

Не скорилась, вогонь не погас,
Дух твердий не зломивсь перед катом,
Увірвалось життя передчас, —
Не здригнулась рука проклята.

Вічно житимеш в наших серцях,
Щира, мужня і чесна Людина,
І Тобою піднесений стяг
Ще побачить уся Україна!

В СІЧНЕВІ ДНІ

Щороку, як січень завіє,
Засніжить діброву і сад,
Ввижається площа Софії,
Думками вертаюсь назад.

До славної Кия столиці,
В країну мою чарівну,
Тож там сповіщали дзвіниці
Осягнений чин вдавнину.

Тож там, у дні січня нового,
З вогнем незгасимих кресал,
На гриві коня вороного
Пронісся Універсал!

Всміхалося сонце над Юром,
Над повинню мужніх голів,
Ніс вітер звитягу за мури, —
Запал, що в народі горів.

Та коротко воля тривала,
Шулікою ворог напав,
В нерівних боях і тривалих,
Країну катюга стоптав.

Нахаба ще топче й донині,
Грабуючи скарби віків,
Права всі забравши людині,
Святих не минув віттарів.

Та прийде кінець пануванню,
Лявиною вибухне гнів,
Злетяться орлята з вигнання
До лав побратимів орлів!

І візьмуть заплату у ката
За сотні окрадених літ,
За плач матерів, за смерть брата,
За долю бездомних сиріт.

Коситиме помста кривава,
Мов жито в жнива, ворогів
І вільна Соборна Держава
Засяє мільйоном вогнів!

ПОЕТАМ

Частенько так питаються мене,
Звідкіль черпаю творчого надхнення,
Де слово здобуваю запальне,
Щоб оспівать минуле й сьогодення.

У серці маю тисячі очей,
Що бачать зло і добрість до краплини,
І смуток осамітнених ночей,
І незабутні кручі, і долини.

Мені співа симфонія землі
Усі пісні, легенди і хорали,
Й роками притамовані жалі
Героїв, що за волю умирали.

В душі бринять тонких мільйони струн
Під тихий дотик степового вітру, —
Підноситься мелодії бурун,
І пісня лине в даль дзвінка нехитра.

Серед народу я шукаю зміст,
Серед людей точу джерельну силу,
Дарує муза найдорожчий хист,
Цілунки шле до свого небосхилу.

Лиш той поет не згубиться в юрбі,
Що креше слів рядки зоряновісні, —
Люби свій край, і нарід свій люби,
І вір — себе продовжиш ти у пісні.

БРАТОВІ

Чи йдеш садком,
чи полем волошковим,
чи вулицями міста,
усе навколо
в сяйві світанковім,
прозоре, миле, чисте.

Спинити б час,
спинити, хоч на днину,
у розквіті світанків
втіка від нас, —
життю нема зупину,
не повернути ранків.

Землею йшов,
стежок сходив багато,
дивився смерті в очі, —
пролита кров,
осиротіла хата
і незабутні ночі.

Шукав добра
для себе, для родини
і знищеного краю,
а що знайшов? —
Розлуки біль, руйни, —
добра ніде немає.

Усе мине,
забуде і родина,
час дожене людину, —
хтось відійде,
побачить світ дитина, —
життю нема зупину.

НЕ ВСІ

Відлетіли орли за моря,
Край в ярмі залишили конати,
Повороту чекає земля, —
Виглядає заплакана мати.

А синів все нема і нема,
Тільки часом в листах обіцянки,
Так минає тридцята зима,
Закарбована в серці киянки.

Ой, не жди, не повернуть сини,
Їх жага огорнула «змагання»,
Лиш порожні слова, не чини,
Чути скрізь по дорогах вигнання.

Якось прикро лягають слова,
Та немає де правди подіти,
Не живуть, животіють з добра,
Славних предків розбещені діти.

Та не всі! Є ще й вірні серця
Між усіми твоїми синами,
Що чекають на заклик гінця, —
Радо підуть героїв слідами!

З'ЄДНАЙМО НАШ ГНІВ

Чужино, чужино, всі дороги твої
Обходила, шукаючи долі,
А вона, як життя, мала пляни свої:
Утікала від мене поволі.

Як згадаю той час, у літа молоді,
Коли щастя майнуло, як пташка,
Серце жаль огорне, і здається тоді,
Що покривджена долею тяжко...

Але це лиш на мить, і вже думка летить
Степом рідним до краю-розмаю,
Що в нерівним бою вже сотки лихоліть
Долі кращої жде-виглядає.

А вона все не йде, бо сама у ярмі
І не в силі розбити кайданів,
Бо ніякі слова і благання німі,
Не зворушать мордерців-тиранів.

Тож з'єднаймо наш гнів, і наругу, і жаль,
У єдину могутню лаву, —
Заіскриться в руках загартована сталь, —
Волі прапор осяє Державу!

Я ВЕРНУСЬ...

Я вернусь, я вернусь в край коханий,
Де вбирається снігом зима,
Де лягають росисті тумани,
Де воркують гаї крадькома.

Я вернусь, я вернусь в край єдиний,
Як вертають ключі журавлів,
До сущіття бұзку й черемшини,
До дніпрових п'янкх берегів.

Вже блукаю давно дивним світом,
У хмаринах роздертих напів,
Світом білим, журбою повитим,
У шуканні ще зоряних днів.

Так ідучи в обіймах недолі,
Де шляхи заступила імла,
Я ніде у чужому роздоллі
Тобі рівної ще не знайшла.

І тому я вернусь, рідний краю,
До твоїх срібносивих дібров,
Де щодня ранок-красень вмирає,
Щоб у росах воскреснути знов.

Я вернусь, я вернусь, Україно,
У твою синьоокую даль,
Там покинула серця частину,
Тут зустріла і тугу, і жаль.

Я вернусь, я вернуся до хати,
В злотоверхе сузір'я святе,
Щоб ніколи «прощай» не сказати,
Щоб побачить, як воля цвіте!

НЕ ЗАБУВАЙ

Нащадку Руси, пробудись!
За рідний край щодня молись,
Молись за тих, що в тім краю
Ще душу не продав свою.

Земляче мій, в краю чужім,
Щодня молись за Божий дім,
За тих, що полягли в боях, —
До волі прокладали шлях.

Дарма, що ми в чужій землі,
Заплатять нам ще москалі,
Бо віримо: в розплати час
Наш рідний край покличе нас.

Покличе всіх дочок, синів, —
Впаде на ката Божий гнів,
Під прапору жовтоблакить
З усіх країн птаство злетить,

І від степів аж до Карпат,
Простягне руку брату брат,
Луною вдарить волі дзвін,
Втікатиме хижак-москвин!

Тож пам'ятай, хто ти, й борись,
На клич братів за кріс берись,
Щоб заповітом Кобзаря —
Засяла бажана зоря!

ЗМІСТ

Вірші любови й туги. Неван Грушецький 9

I. ВІДЛУННЯ СЕРЦЯ

Напиши мені 13

Дарунок 14

Мандруючи життям 15

Ген там 16

Слово 17

Туга 18

Мрія білокрила 19

Дозвілля 20

Доля 21

Біля океану 22

Не питай 23

Диво 24

Клен 25

Фантазія 26

Музі 28

Жила окрадена 29

Вогник 30

Не розчаруй 31

Признання 32

Чужині 33

Дорогами мрій 34

Ще раз	35
Гей дороги!	36
Лети моя пісне	37
Чарівниця	38
Ілюзія	40
Ще одна весна	41
Квітка	42
Мрія	43
Близнята	44
Море	45
Подорожне	46
Зустрінете ви їх	47
Модерністам	49
Якщо колись	50
Союзянкам	51
Молоді	53
Зерно шляхетної рослини	54
Замість квітів	55
Друзям	57

II. МОЇЙ ЗЕМЛІ

Моїй землі	61
Люблю її	62
Прости	63
Прощання	64

Київ	65
Нескореним	66
Жінкам України	67
Знаменні дні	68
Київське море	70
Мати	72
Столиці	74
З Різдом Христовим	76
У ніч чудотворну	77
Пророкові	78
У 50-ті роковини	79
Лесі	80
Воскресний дзвін	81
За селом	82
Квітка доби	83
В січневі дні	85
Поетам	87
Братові	88
Не всі	89
З'єднаймо гнів!	90
Я вернусь	91
Не забувай	93

